Noord
Nederlands
Orkest

jaarverslag 2019

Noord Nederlands Orkest
Trompsingel 35
9724 DA Groningen

KvK 41011686
BTW nummer NL008843387B01

Contactpersoon
Ingeborg Walinga

Cover: B-Visuals

Inhoudsopgave

1 Jaarverslag 05

1.1 Terugblik 05
1.2 Wat viel op in 2019? 06
1.3 Artistieke activiteiten, educatie en nieuwe makers 08
1.4 Financieel en ondernemerschap 10
1.5 Publiek en spreiding 14
1.6 Personeel en organisatie 20

2 Toezicht en bestuur 22

2.1 Kort verslag Raad van Toezicht 22
2.2 Samenstelling en Rooster van Aftreden Raad van Toezicht 22
2.3 Governance Code Cultuur 23

3 Activiteitenoverzicht 2019 24

3.1 Programma 26
3.2 Kamermuziek 35

4 Partners 36

1 Jaarverslag

1.1 Terugblik

“Magisch”, noemde een recensent het Mahler-concert dat het Noord Nederlands Orkest in 2019 opvoerde, en: “een interpretatie waarin durf en kwaliteit om voorrang streden”. Prachtige en lovende woorden voor een orkest dat het afgelopen jaar heeft laten zien met bravoure en klasse buitengewone concerten te kunnen opvoeren.

Het bevestigt dat het Noord Nederlands Orkest is uitgegroeid tot een toporkest. Dat is in de eerste plaats te danken aan de blijvende inzet van de musici, die elke dag het beste van zichzelf vragen, aan de directie, de artistieke leiding en de orkestorganisatie. Daar mag iedereen die bij het NNO betrokken is, trots op zijn.

Des te meer omdat het orkest bij dit alles steeds de verbinding zoekt met de samenleving. Met een breed repertoire aan klassieke en moderne uitvoeringen weet het orkest een groeiend en divers publiek aan zich te verbinden. Zo kwamen ruim 11.000 bezoekers af op een swingend eerbetoon aan zanger en componist Prince. Samen met dansgezelschap Club Guy&Roni wist het NNO 150 scholieren intensief in contact te brengen met symfonische muziek en moderne dans in de voorstelling Move It!

Het belang van het orkest voor onze regio gaat bovendien verder dan alleen het culturele. Ook voor bedrijven en instellingen is het belangrijk dat er een infrastructuur is met kennis en cultuur die er mag zijn. Noord-Nederland heeft dat. Daar moeten we trots op zijn, maar ook heel zuinig. Zonder orkest zouden we een stuk armer zijn – cultureel en financieel.

Het is dan ook een voorrecht dat we in Noord-Nederland zo’n orkest hebben. Er ligt een stevig fundament om in de toekomst zo succesvol te kunnen blijven. Iedereen die de afgelopen jaren hard gewerkt heeft om dat voor elkaar te krijgen, verdient onze waardering. Wij kijken dan ook met veel vertrouwen en genoegen uit naar het komende jaar.

Henk Pijlman
Voorzitter Raad van Toezicht

Een bondig 2019

Het Jaarverslag over 2019 houden we compact. In de afgelopen maanden werkten we aan diverse subsidieaanvragen, die we indienden bij het ministerie van OCW en de Noordelijke overheden. Daarin blikken we vooruit op de nieuwe Kunstenplanperiode en reflecteerden we op 2017-2020. Vanzelfsprekend met veel voorbeelden uit het jaar dat we net hebben afgesloten: 2019. Ook onze missie, het profiel van de instelling, onze visie op publieksbereik en organisatieontwikkeling komen daarin uitgebreid aan bod. Om allerlei dubbelingen te voorkomen houden we dit Jaarverslag daarom bondig. De publieksversie van ons Beleidsplan is te vinden op onze website.

De ontwikkelingen rondom het Coronavirus sterkten ons in de hierboven omschreven keuze.

Ingeborg Walinga
Algemeen directeur NNO
APRIL 2020

1.2 Wat viel op in 2019?

I Toekomst kweken: Mahlertraditie en nieuw publiek

Het NNO maakt een bloeitijd door, ook 2019 was een goed jaar. Ons orkest met zijn getalenteerde musici ervaren we als instrument om de kracht van muziek live te vertolken en zo ‘de ziel van de samenleving’ te weerspiegelen en tastbaar te maken.

We zijn blij met de aandacht van ons trouwe publiek en met de toegenomen belangstelling van nieuw en jonger publiek voor onze concerten. Waarin zij geïnteresseerd zijn kunnen we steeds beter uit publieksgegevens analyseren. Dat biedt geen garanties voor toekomstig bezoek, maar wel meer houvast voor programmering en marketing. Een van de positieve bevindingen is het creëren van tradities; een vast moment in het jaar om te genieten van een Mahlersymfonie is er inmiddels zo een. In december speelde het NNO onder leiding van Antony Hermus *de negende symfonie van Mahler*, vooraf gegaan door het *Schicksalslied* van Brahms.

II Twee keer opera: *Die Tote Stadt* en *Il Barbiere di Siviglia*

Opera verandert je leven, aldus Nicolas Mansfield, de directeur van de Nederlandse Reisopera. In 2019 begeleidde het NNO maar liefst twee keer zo’n ervaring. Eerst in het voorjaar het laatromantische liefdesdrama *Die tote Stadt* van de Oostenrijks-Amerikaanse componist E.W. Korngold. Met Hermus op de bok lieten NNO en NRO Nederland kennis maken met dit hallucinerende en zelden gespeelde meesterwerk. In het najaar stond *Il Barbiere di Siviglia* van Rossini op de lessenaar, het hoogtepunt van de opera buffa. Onze musici lieten in deze uitersten op operagebied met plezier verschillende facetten van hun kunnen zien.

III Met oog voor divers publiek: openlucht en wereldmuziek

Door onze programmadiversiteit en door te spelen op verschillende locaties proberen we bewust sociale en culturele drempels te slechten en herkenning te bieden voor bezoekers van verschillende achtergronden. In 2019 boekten we een breed bereik bij openlucht optredens, zoals *Pura Vida* in Blauwestad, maar ook bij de cross-over met wereldster Goran Bregović en zijn muzikanten; waarbij Romamuziek, joodse, Arabische en klassieke muziek samenvloeiden voor een enthousiast publiek van wereldmuziekliefhebbers en voormalige Balkanbewoners.

IV Maatschappelijk betrokken: iedereen welkom

Artistiek leider Marcel Mandos had het al langer op zijn wensenlijst, maar in mei 2019 was het zover. Het NNO trad op met het in 1966 opgerichte Jostiband Orkest: het in Nederland en over de grens bekende orkest voor muzikanten met een verstandelijke beperking. Voor Jostiband- en NNO-musici een bijzondere ervaring die met een enthousiast participerend publiek werd gedeeld. Op het repertoire onder meer: de Moldau, Bloed Zweet en Tranen, de Bolero en We Are The Champions. Een formule die wederzijds de wens tot herhaling opriep.

V Samenwerking in het Noorden: bondgenoten

We laven ons aan de sterke bereidheid in Noord Nederland om samen op te trekken, als culturele- en onderwijsinstellingen, concertzalen, festivals, creatieve producenten en het bedrijfsleven. Artistieke samenwerkingen die eruit sprongen in 2019 waren

die met kunstenaarscollectief ZuHause, met jeugdtheatergezelschap Het Houten Huis bij de Pieter Roelf Jeugdconcerten en met NNT/Club Guy&Roni bij het interdisciplinaire jongerenproject Move-it!. Samen met hen bereikten we jong publiek en onderzochten we nieuwe presentatievormen.

SPOT Groningen is op verschillende manieren een partner. De Oosterpoort is onze thuisbasis en we voelen verwantschap in de ambitie een fantastisch podium te willen zijn voor publiek en muziek van de bovenste plank. Dat vertaalt zich in een goede samenwerking, onder meer op marketinggebied, zoals de in 2019 geïnitieerde jongeren promotieactie ‘Classical night out’. Ook met de andere concertzalen waar we spelen is er een goede band, logischerwijze niet met allemaal even intensief, maar we beseffen hoe belangrijk de samenwerking is bij het bereiken van ons vaste en nieuwe muziekpubliek.

Zakelijke en ondersteunende partners die we niet onvermeld willen laten, waren in 2019 onder meer onze Vriendenvereniging, het NNO-fonds, de Stichting Beringer Hazewinkel (steun bij het contracteren van topsolisten), Landgoed Lauswolt (Zomerconcert 2019 was een spetterende en zonovergoten editie) en onze sponsors, donateurs en gildeleden.

1.3 Artistieke activiteiten, educatie en nieuwe makers

In 1.2 staat een aantal artistieke hoogtepunten benoemd. In hoofdstuk 3 staat een overzicht van al onze activiteiten in 2019: de concerten in de concertzalen en op buitenlocaties, de educatieve en talentontwikkelingsprojecten, de kleinschalige concerten op scholen, activiteiten voor de zakelijke markt, kamermuziek, concerten in kerkjes en zorgcentra etc.

Educatie

Op educatief gebied lichten we graag de drie volgende jeugdproducties toe.

Van 29 mei t/m 18 juni 2019 was de 20e editie van de Pieter Roelf Jeugd Concerten (PRJC). Ditmaal in samenwerking met Het Houten Huis voor de groepen 6, 7 en 8 van alle basisscholen in de noordelijke provincies. In de voorstelling 'Gevleugeld' zoekt huismuzikant Martin Franke met het orkest naar de meest gevoelige snaar die er bestaat. Over iets dat niet gaat zoals het zou moeten gaan en over de moed om dat te veranderen.

De ervaring leert dat voor een goed bereik de PRJC liefst onderdeel moet uitmaken van de cultuurmenu's. In 2019 waren dat het Cultuurmenu Groningen en Cultuurmenu Noordenveld van K&C uit Groningen, Cultuurmenu Midden-Drenthe van Lifestyle Kits Primair uit Beilen en het Cultuurmenu van De Tamboer uit Hoogeveen. Een Cultuurmenu is een op maat gemaakt programma van culturele activiteiten en receptieve cultuurontmoetingen voor het basisonderwijs. Via het Menu bereiken we ook scholen die eerdere edities niet hebben bijgewoond en hiermee hebben we op voorhand gegarandeerde bezoekersaantallen. 'Gevleugeld' is bezocht door 7.638 leerlingen (en 1.322 begeleiders).

Voor groep 1 en 2 was er het schoolconcert Carnaval van de Dieren, door vier musici met een verteller. Maar liefst 1.345 leerlingen namen deel aan dit succesvolle meedoe-concert via Kunstmenu Leeuwarden. Ook in Emmen werden er zeven concerten gegeven. In deze educatieconcerten leerden kinderen hoe ze zich door muziek en beweging kunnen veranderen in verschillende dieren. De musici spelen en helpen bij dit proces. De muziek die ze spelen is uit 'Le Carnaval des Animaux' van de Franse componist Saint-Saëns.

Op 30 maart 2019 was het Move it! time: de derde editie van de grote jongerenproductie die een initiatief is van NNT/Club Guy&Roni en het Noord Nederlands Orkest. Choreografen van het gezelschap en musici van het orkest maakten in tien weken tijd een voorstelling samen met 150 leerlingen van vmbo-instellingen in Groningen en Winschoten. Het NNO speelde symfonische muziek uit bekende games als Destiny, Assassin's Creed Syndicate, Horizon Zero Dawn, Journey en Killzone. De jongeren dansten op de vloer voor het orkest, verzorgden slagwerkpartijen en presenteerden creaties die voortgekomen zijn uit de workshops voor een 850 koppig publiek van familie en vrienden van de deelnemende jongeren.

Presentaties en repetitiebezoek

Het NNO gaf presentaties over zijn educatietaak en invulling aan HBO studenten (Prins Claus Conservatorium, Studierichting Kunst Cultuur en Media van de RuG en NHL Stenden Hogeschool), interne cultuurcoördinatoren van basisscholen uit Groningen en cultuurambtenaren uit Noord Nederland.

We verzorgden zeventien repetitiebezoeken, waarvan zes werden afgesloten met een Meet & Greet. Basisscholen maken graag gebruik van deze formule, maar ook het voortgezet onderwijs is geweest. Leerlingen en studenten woonden in klassenverband de Matthäus Passion bij.

Meer Muziek in de Klas

In november 2019 vond in Groningen het congres 'Beats in je bovenkamer' plaats, een samenwerking van De Muziektafel en stichting Méér Muziek in de Klas. Tijdens dit congres verzorgde professor dr. Erik Scherder een inspiratiesessie over het effect van muziek op het kinderbrein. Dit werd gevolgd door een werksessie voor schoolleiders en interactieve workshops. Schoolleiders, leerkrachten, pedagogisch medewerkers en studenten van de pabo en het conservatorium uit de gemeente en de provincie Groningen waren uitgenodigd. Het NNO verzorgde een workshop met een 360 graden filmpje.

Nieuwe makers

Het NNO is partner in Station Noord 2.0, het netwerk voor de ontwikkeling van podiumkunsttalent in Noord-Nederland. Gezamenlijk bieden we ondersteuning aan beginnende autonome makers in het Noorden, die de ruimte krijgen om zich binnen meerjarige trajecten te ontwikkelen op zowel artistiek, als zakelijk en organisatorisch vlak. Als partner nemen we deel aan netwerkbijeenkomsten en bieden we makers budget, begeleiding, expertise en faciliteiten aan. Op deze manier geven we, in samenwerking met anderen, een sterke impuls aan het artistieke klimaat in het Noorden. Wij onderschrijven de rol van Grand Theatre als facilitator en penvoerder van het netwerk.

Binnen het netwerk Station Noord zet het NNO zich zeer actief en op verschillende manieren in voor de jonge makers. Dat resulteerde in eerdere jaren al in vruchtbare samenwerking tussen jonge makers en onze musici. In 2019 begonnen wij als 'hoofdpartner' van Bart Bruinsma; een componist en muziekproducent die vernieuwend en multidisciplinair werkt. Wij coachen Bart en begeleiden hem in zijn artistieke ontwikkeling en in het proces naar een zelfstandig makerschap, in het Noorden en daarbuiten.

Ook in 2019 ontwikkelde kunstenaarscollectief ZUHAUSE het programma Eliën. Een interdisciplinaire live show waarin musici van het NNO deelnamen (waarvan één ook de arrangementen schreef). Na try-outs op het festival Explore the North (november 2019) was er in januari 2020 de première in het Grand Theatre. Uit de NRC recensie: "Het Groningse collectief ZUHAUSE deed verslag van zijn 14.000 kilometer tellende campertocht door Europa. De trip leverde twaalf liedjes op die Gijs Philip van Schaik smaakvol arrangeerde voor de ZUHAUSE band en acht leden van het NNO. Een Frans chanson op een intiem strijkje. Songs die de geur van weidse vergezichten ademen. Een vleug Neue Welle op hoekige synth-motieven."

Talentontwikkeling

Het NNO is één van de actiefste participanten van de Nationale Master Orkestdirectie, de masteropleiding die door de conservatoria in Amsterdam en Den Haag wordt aangeboden. Wij zetten ons gezamenlijk en met overtuiging in voor de ontwikkeling van nieuw en bijzonder dirigeertalent. De jonge dirigenten – in 2019 Thomas Goff – krijgen de kans volledige en groot bezette symfonische programma's te dirigeren. Onze samenwerking omvatte in 2019 diverse stages, toelatingsexamen én eindexamen.

Andere voorbeelden van talentontwikkeling zijn terug te vinden in het Activiteitenoverzicht.

1.4 Financieel en ondernemerschap

Resultaat 2019
- Met 101.964 bezoekers werd opnieuw een mooi publieksbereik behaald. Het mediabereik (radio/tv, persaandacht, sociale media) is hierin nog niet meegerekend. Het bezoekersaantal is lager dan voorgaande jaren (129.174 in 2018 en 108.000 in 2017), vanwege minder festivalconcerten.
- Het financiële resultaat is € 19.902,-.
- Het percentage eigen inkomsten voldoet met 35,6% ruim aan de door OCW voor dit Kunstenplan gehanteerde norm (in 2018 was dat 30,1 % en in 2017 was dat 31,3%). Het totaal aan eigen inkomsten bedraagt € 1.986.858,- en is afkomstig uit recette kaartverkoop, sponsorinkomsten en fondswerving.
- Samenvattend: zowel de bezoekersaantallen als het financiële resultaat tonen continuïteit en beheersbaarheid. Voor de jaarcijfers en de toelichting daarop verwijzen we naar de jaarrekening.

1.4.1 Toelichting op het exploitatieresultaat

Publieksinkomsten en subsidies
De publieksinkomsten zijn € 1.449.645; hoger dan in 2018 maar iets lager dan was begroot. We gaven in 2019 meer concerten in zalen en minder in de openlucht en op festivals dan in 2018, het Europese culturele hoofdstadjaar in Leeuwarden/Friesland. De toekenning van de rijkssubsidie in 2019 ging gepaard met een ruimere loon-prijscompensatie (indexering) dan was begroot. Hiermee kon de loonstijging voor musici, die in de CAO onderhandeling tot stand kwam, en voor kantoorpersoneel worden doorgevoerd. De rechtstreekse bijdrage van de Noordelijke overheden was zoals begroot. Sommige Noordelijke overheden droegen ook indirect bij, via steun aan evenementen waarbij het NNO een grote rol speelt, zoals de Provincie Groningen aan openluchtconcert Pura Vida en de Gemeente Leeuwarden aan City Proms.

Ondernemerschap
In de meerjarenbegroting behorende bij ons beleidsplan 2021-2024 geven wij een uitgebreide uiteenzetting van onze ambities voor de komende jaren. Daaruit samengevat de belangrijkste overwegingen in 2019 ten aanzien van toekomstig ondernemerschap.
- Hoewel het ministerie van OCW aangeeft dat het eigen inkomstenpercentage wordt losgelaten vanaf 2021 houdt het NNO vooralsnog een percentage aan van 30%, het gemiddelde in de afgelopen jaren. Om tegelijkertijd te onderzoeken aan welke knoppen we kunnen draaien om onze inkomsten in balans te houden met onze artistieke, publieksgerichte en maatschappelijke ambities worden de volgende elementen verder verkend:
- Het NNO speelt regelmatig in Tivoli-Vredenburg en het Concertgebouw. Daar spelen in combinatie met concerten in Noordelijke zalen ontwikkelde zich artistiek-inhoudelijk tot een succesmodel. Een nadere verkenning hiervan wegen we mee bij de toekomstige programmabalans tussen randstad en regio.
- We onderzoeken of we grote projecten via externe fondsfinanciering kunnen realiseren. En wat een geschikte frequentie hiervoor is, ook gezien de arbeidsintensieve werkwijze en met het oog op coproductie mogelijkheden.
- We werken verder uit hoe we door het vervallen van de eigen inkomstennorm ruimte kunnen maken voor activiteiten in ons Beleidsplan die geen of weinig recette opleveren, maar juist wel ander (minder koopkrachtig) publiek bereiken of talentontwikkeling stimuleren.

Fondswerving en NNO Instrumentenfonds
De werving onder cultuur- en vermogensfondsen en donateurs leverde in totaal € 242.438 op, waarvan € 68.500 specifiek voor de Pieter Roelf Jeugd Concerten. Voor de wederom succesvol uitgevoerde jongerenproductie Move-it! werd € 44.500 toegekend door Fonds21, het Fonds Cultuurparticipatie en een particuliere donateur. Stichting Beringer Hazewinkel stelt voor de periode 2017-2020 budget beschikbaar voor het aantrekken van internationale topsolisten. Daarvan is in 2019 een bedrag benut van € 85.000. Ook is er een bijdrage ontvangen (ca.€ 16.000) van het Sociaal Fonds Podium Kunsten voor vergoeding in opleidingskosten en trainingsdagen.

Met het NNO Fonds – ook wel Instrumentenfonds genoemd – is er een nieuw wervingsprogramma ontwikkeld, het NNO Gilde, om grotere gevers (vanaf € 1.000) voor langere duur aan het fonds te binden. De campagne is in 2018 voorbereid; in 2019 vonden diverse Gilde evenementen plaats.

Bestemmingsreserve innovatie/frictie
Vanuit de vorige kunstenplanperiode was er een restant aan frictiegelden. Daaruit is onder meer een bestemmingsreserve innovatie gevormd van € 250.000. In 2019 werd hiervan € 100.000 ingezet. Ongeveer

€ 50.000 daarvan is besteed aan innovatieve projecten op het gebied van de programmering, techniek (licht en geluid) en marketing. Het overige deel is ingezet ter dekking van diverse (personele) frictiekosten.

Personele- en materiële lasten
Er zijn in 2019 meer remplaçanten dan begroot ingezet voor vervanging ziekte (3fte in plaats van 2fte) en voor de vervanging van musici in het kader van leeftijdsbewust loopbaanbeleid. Dit verklaart voor een deel de overschrijding op de post ‘personeelslasten vervanging en versterking’. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor de inzet van remplaçanten met betrekking tot extra producties en innovatieve projecten, hier staan inkomsten vanuit bijdragen fondsen tegenover. Door vervanging vanwege ziekte op de salarisadministratie zijn de personele beheerlasten hoger dan begroot.

Toelichting op de huidige en toekomstige financiële positie
Het saldo van de afwijkingen van inkomsten en uitgaven ten op zichtte van de begroting is € 19.902. Dit bedrag voegden we toe aan de algemene reserve. De solvabiliteit bedraagt 35,8%. In de komende periode daalt dit percentage geleidelijk richting 30%, door de besteding van de bestemmingsreserve voor innovatieprojecten en frictiekosten. Daarbij komen de consequenties van de invoering van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (Wab). Die leidt de komende jaren tot een forse extra kostenpost, omdat de remplaçanten recht hebben op gelijkwaardige arbeidsvoorwaarden aan die van musici met een vast contract. In 2020 wordt de geschatte financiële Wab-impact (maximaal € 240.000) voor de helft opgevangen in de exploitatie en voor de andere helft uit het weerstandsvermogen. Vanaf 2021 belasten we het weerstandsvermogen hier niet meer mee, met het oog op een blijvende gezonde financiële positie. We hopen op een hogere loon- en prijsindexatie van de diverse overheden om de Wab-effecten (deels) te helpen opvangen.

De verwachting is dat we in de komende jaren de eigen inkomsten consolideren rond de 30%. Dit willen we doen door het aanboren van nieuw publiek via gerichte marketingactiviteiten, meerjarige fonds- en sponsorcontracten af te sluiten, extra inzet te plegen op de werving van fondsen en sponsors voor innovatieve producties. We maken dit al concreet in 2020 met het project Beethovens Negende symfonie en het jongeren songproject In Vrijheid en met de uitvoering van Mahlers Achtste symfonie. Deze en andere beleidsvoornemens hebben hun financiële vertaling in de begroting 2020 en meerjarig in ons Beleidsplan 2021-2024. Op pagina 12 een overzicht van onze begroting 2020.

In de risicoanalyse 2020 op pagina 12 wordt aangegeven welke geïnventariseerde risico’s kunnen worden opvangen binnen ons weerstandsvermogen. Hierin zijn ook de consequenties van de invoering Wab opgenomen.

Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag en de jaarrekening 2019 kregen we wereldwijd te maken met het Coronavirus. Dat heeft een grote invloed op onze stichting. Wij hebben in de jaarrekening (toelichting balans) de nu bekende impact toegelicht en waarmee wij verder rekening houden. Ook is toegelicht welke maatregelen genomen zijn en van welke door de regering beschikbaar gestelde faciliteiten wij verwachten gebruik te kunnen maken.

Begroting 2020

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroot 2020
Baten			
Publieksinkomsten	1.213.473	1.449.645	1.519.230
Sponsoring, bijdragen en fondsen	528.383	551.038	632.300
Subsidie	6.715.346	6.870.138	7.085.138
Totaal Baten	8.457.202	8.870.821	9.236.669
Percentage eigen inkomsten	*30,1%*	*35,8%*	*34,6%*
Lasten			
Personeelslasten directie en kantoorteams	1.022.377	1.059.569	1.094.071
Materiële beheerslasten *(O.a. Huisvesting, kantoorkosten, afschrijvingen)*	265.517	459.940	325.300
Personeelslasten orkest en inspectie	5.784.517	5.964.995	6.153.805
Materiële activiteitenlasten *(O.a. muziek, repetitie, productie, vervoer en publiciteit)*	1.484.090	1.465.473	1.875.629
Af: bijdrage in de kosten voor innovatie/vernieuwing	-100.000	-50.000	-50.000
Af: bijdrage in de kosten voor frictie	-35.000	-50.000	-50.000
Totaal Lasten	8.421.501	8.849.978	9.348.804
Overige baten en lasten	438	941	-3.500
Taakstelling extra kosten a.g.v. de Wet arbeidsmarkt in Balans (WAB)			-120.000
Resultaat	**35.263**	**19.902**	**11.365**

Risico-analyse

	Financieel risico	Dekking
Wegvallen van ervaren/ gespecialiseerd personeel	60.000	Weerstandsvermogen
Arbeidsrisico's in het kader van de Wet arbeidsmarkt in Balans	120.000	Weerstandsvermogen
Tegenvallers of overmacht publieksinkomsten	50.000	Weerstandsvermogen
Stijgende personeelskosten CAO (zonder compensatie subsidie)	150.000	Weerstandsvermogen
Overige risico' s (o.a. Frictie)	150.000	Weerstandsvermogen
	530.000	

1.5 Publiek en spreiding

Trouwe klassieke muziekliefhebbers

Het NNO heeft een grote groep trouwe klassieke muziekliefhebbers. Zij kopen al jaren in de voorverkoop kaarten voor meerdere (groot) symfonische concerten. In de communicatiemiddelen voor deze groep stellen wij de dirigenten en solisten centraal, zeker die bekend zijn of waarmee we een vaste band hebben. Zoals onze vaste gastdirigent Antony Hermus of Kerem Hassan. Dit geldt ook voor regionaal bekende solisten als Simone Lamsma, Erik Bosgraaf en Annemarie Kremer. Ook de inhoudelijke achtergrondinformatie in de programmaboekjes is op hen afgestemd. De gratis inleidingen bij deze concerten zijn vaak helemaal vol. Al heeft deze groep zelf al veel kennis, zij zijn enorm geïnteresseerd en vaak ook betrokken bij het NNO.
In de Mahlertraditie van het NNO waren we in 2019 eigenlijk toe aan de Achtste symfonie. Deze wordt bijna nooit uitgevoerd vanwege de megagrote bezetting. Om financiële redenen maakten we in 2019 eerst de sprong naar de Negende symfonie, terwijl we ons op alle fronten ingezet hebben om in 2020 de Achtste wel op de concertagenda te zetten. En dat is gelukt!
De filmmuziek heeft ook een eigen groep fans, die in 2019 afkwam op 'Muzikale Moviestars' gepresenteerd door actrice Anna Drijver, met onder meer de meeslepende muziek van Nino Rota uit The Godfather. En ook op 'Muziek uit films en televisieseries' gepresenteerd in het Concertgebouw en op de Ossenmarkt Groningen door Eric Corton, met soliste Hermine Deurloo op de mondharmonica. In december stond filmmuziek in het teken van Kerstfilms. De gevarieerde groep liefhebbers die op deze concerten afkomt bestaat deels uit ouders met kinderen, ze worden ervaren als een 'familieconcert'.

IJkpunten in het jaar met een vaste publiekskern

Er zijn bezoekers die ieder jaar vaste prik een bepaald concert bezoeken. Zoals het nieuwjaarsconcert, waar een breed publiek elkaar ontmoet om van muziek te genieten en elkaar een gelukkig 'muzikaal' nieuwjaar te wensen. Dat geldt ook voor de concerten rond Kerst (Kerstconcert en Requiem) en Pasen (Matthäus Passion); ieder jaar opnieuw een moment voor bezinning of markering voor onze bezoekers.
Jaarlijks proberen we in ons seizoensprogramma ook vanuit marketingperspectief ijkpunten voor publiek te vinden. Gekoppeld aan een feestelijke dag, zoals in 2019 het Valentijnsconcert, of aan een wisselend jaargetijde, zoals het Lenteconcert met de beroemde pianosoliste Alice Sara Ott.

Doordat er in 2019 twee opera's gepland stonden, met een bijbehorende operatournee door het hele land, konden wij minder concerten in het Noorden geven dan de jaren ervoor. Dit heeft geen invloed gehad op het totaal aantal bezoekers, als we die van de opera meetellen. Vanaf seizoen 2019-2020 is de opera ieder najaar. Het samenwerken met de Nederlandse Reisopera is positief voor de verscheidenheid in programmering, het bereiken van verschillende typen muziekliefhebbers en voor de naamsbekendheid van het orkest.
Het Noorden heeft een stevige koortraditie. Dat betekent dat veel inwoners graag zingen en concerten met koor populair zijn in de regio. Ons eigen Noord Nederlands Concert Koor (NNCK) nam in 2019 deel aan de Matthäus Passion, het Weihnachtsoratorium en het Schicksalslied van Brahms. De concerten samen met hen kent ook een vaste groep bezoekers.
De kamermuziekconcerten door NNO-musici geeft luisteraars de mogelijkheid om naar klassieke muziek te luisteren op kleinschaliger locaties zoals in kerkjes of culturele centra, voor sommigen in de provincie zijn die dichterbij huis. Sommige kamermuziek-bezoekers komen ook naar de concertzaal, maar er is een groep veelal oudere bezoekers die alleen naar kamerconcerten in hun regio gaan.

Nieuw publiek

Tijdens de concerten met Goran Bregoviç, met het Jostiband Orkest en met het symfonische eerbetoon aan Prince maakte nieuw publiek kennis met het NNO. Dit zijn liefhebbers die specifiek op die (pop)ster of band afkomen. Afhankelijk van de geprogrammeerde sterren zullen we ze bij toekomstige producties terugzien. Positief is onze toegenomen naamsbekendheid bij een breder publiek door dit type concerten.
In Neushoorn in Leeuwarden geven wij concerten, waarbij het publiek staand luistert onder het genot van een drankje in de zaal. Deze concerten hebben hun eigen fanbase. Door dit concept sterk samen met Neushoorn te profileren binden wij een nieuwe groep luisteraars.
Door het geven van – veelal gratis toegankelijke – openluchtconcerten maken veel Noordelijke inwoners kennis met het NNO. Er is geen barrière in budget, tijd, leeftijd, kennis, etc. Iedereen is welkom en geniet van klassieke muziek. De invloed van Leeuwarden Fryslân 2018 was groot op het aantal openluchtactiviteiten in dat jaar. Deze extra programmering ontbrak in 2019, wel werd onze ambitie om opnieuw op te treden op Lowlands gehonoreerd, daar staan we weer in 2020.
Door onderdeel te zijn van festivals, met een klassiek repertoire, presenteren wij het NNO bij nieuwe

luisteraars. Het zou geweldig zijn als zij ook naar de concertzaal kwamen, maar daarin moeten we realistisch zijn, die groep doorstromers is relatief klein. Juist daarom houden we de ambitie om jaarlijks in elke Noordelijke provincie minstens één openlucht concert te geven.
In 2019 onderzochten we de optie een nieuwe openlucht concerttraditie te ontwikkelen in de Drentse Gemeente De Wolden. Helaas lukte dat niet en gaan we verder op zoek naar een Drentse locatie. Het Stadsfestival Hoogeveen of het Festival Veenhuizen zijn mogelijk kanshebbers.

In de provincie Drenthe verzorgde een NNO-kamermuziekensemble vijf concerten in verschillende zorgcentra, voor mensen met dementie. Zij komen niet meer naar de concertzaal en klassieke muziek kan zorgen voor een vertrouwd gevoel van herkenning en ontspanning. De bewoners, hun familie en ook de verpleegkundigen waren diep geraakt. Het NNO voelt zich maatschappelijk betrokken bij zijn oude publiek in deze setting.

Het NNO laat van zich horen in verschillende concertzalen en op podia in het noorden, maar ook geregeld in de randstad. De programmering is afgestemd op de artistieke ambities van het orkest en de interesses van het publiek. Ook qua marketing richten wij ons steeds specifieker op de bezoekers per concertzaal. In de kleine concertzalen in het Noorden spelen we circa drie keer per jaar, in de hoofdstedelijke zalen vaker.

Regionale spreiding

Voor een overzicht waar we in 2019 hebben gespeeld zie pagina 18-19. Het aantal concerten per jaar op een bepaalde plaats is de afgelopen jaren redelijk constant. Er zijn wel eens wat verschillen in aantal tussen de steden onderling maar die zijn niet opvallend. Dit komt voort uit dat wij samen met de theaters het type en aantal concerten zeer bewust programmeren op artistieke inhoud en op bezoekerspotentieel. In 2019 zijn wij twee keer op tournee geweest met de Nederlandse Reisopera. Namelijk in januari met *Die Tote Stadt* en in oktober met *Il barbiere di Siviglia.* Doordat de Reisopera alleen in Leeuwarden is geprogrammeerd waren wij minder aanwezig op de Noordelijke podia. Vanaf dit jaar spelen we de opera steeds in dezelfde periode, bij de start van het klassieke muziekseizoen in september.

Jaarplanning

De cultuursector werkt met seizoenen, net als het onderwijs, beginnend in augustus en eindigend in juni of juli. Het culturele seizoen in de theaters wordt steeds korter, in mei en september is het publiek meer in de buitenlucht te vinden door het mooie weer en de verschillende lang-weekend mogelijkheden door vrije dagen. Dit is van invloed op de concerten die we in deze periode programmeren. Mede daarom zijn we dan actief met andere activiteiten, bijvoorbeeld bij openluchtfestivals als CityProms in Leeuwarden, Groningens Ontzet in Groningen, met schoolconcerten of met lichte muziek in de BankGiro Loterij concerten in het Concertgebouw.

Spreiding van het merk via de campagne #Ontmoet het NNO

In de serie #Ontmoet het NNO staan onze musici centraal. Wie zijn zij, wat is hun verhaal. Dit zorgt ervoor dat de musici dichterbij het (potentiële) publiek komen. De slogan is: ‘Zie ik je in de concertzaal?’. We krijgen enorm veel positieve reacties op de beelden en artikelen die in het Vriendenmagazine en op facebook en instagram staan.

Uit het Cultuursector Merkenonderzoek met BrandAlchemy van Beerda Brand Consultancy stond het NNO 1e op de lijst van sterkste merken onder de culturele gezelschappen in de provincie Groningen in september 2019. De reputatie van het NNO wordt door hen sinds 2006 gemeten.

Media bereik

2019 was voor het NNO een fantastisch jaar als het gaat om media-aandacht. Veel van onze reguliere concerten, maar ook de bijzondere projecten, trokken lokaal, regionaal en landelijk aandacht van de media. We prijzen ons gelukkig met veel goede recensies.

Naast de schrijvende pers was het NNO ook meerdere malen te zien op televisie en te horen op de radio. Tevens schenken steeds meer internetsites / blogs en internetseries aandacht aan het NNO. Hoogtepunt in bereik was het concert met de wereldpremière van het werk van de componist Martinov. Pianist Ralph van Raat werd hierover geïnterviewd in het programma Podium Witteman en ook door het NOS 8 uur journaal. Met deze interviews werd het NNO landelijk op de kaart gezet. Verder werd er een aantal concerten (live) uitgezonden op Radio 4, en wisten RTV Noord, RTV Drenthe en Oog TV ons vaak te vinden als het gaat om korte interviews over komende concerten.

Website

De website wordt doorlopend gecheckt op mogelijkheden voor optimalisatie, dat is bijzonder belangrijk omdat er in vrijwel alle marketinguitingen naar wordt verwezen. De website was in 2019 goed voor 275.449 bezoeken, en trok 76.328 unieke gebruikers.
De website wordt bezocht door alle leeftijden:

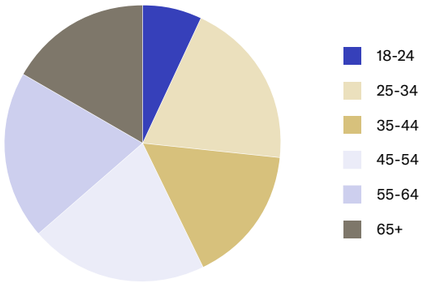

Sociale media

Ondanks dat het aantal actieve Facebookgebruikers afnam in 2019 (onderzoek Newcom) bleef het aantal fans van de NNO Facebookpagina stijgen. De pagina telt nu 7.000+ vind-ik-leuks, en de berichten bereiken dagelijks duizenden geïnteresseerden en potentiele bezoekers. De leeftijd van de volgers varieert:

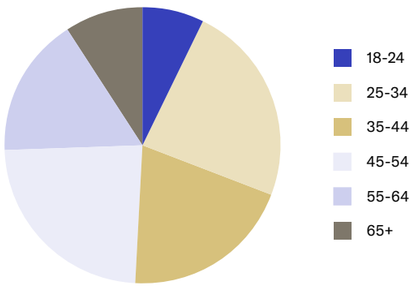

Ook op Instagram groeit de aanwezigheid van het NNO, die daar eind 2019 1.650+ volgers had. Ook hier varieert de leeftijd van de volgers, maar weet het NNO vooral een jonge doelgroep te bereiken:

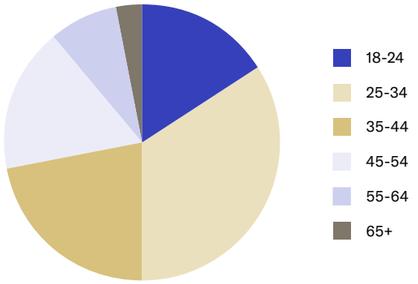

Google Grants

Het NNO neemt deel aan het Google Grants programma, dat gratis AdWords-advertenties doneert aan geselecteerde culturele- en liefdadigheidsstichtingen over de hele wereld. Voor ons levert dit goede resultaten op die bijdragen aan de kaartverkoop en de zichtbaarheid van het NNO op het internet. In 2019 was het Google Grants programma goed voor 12,800+ clicks en 108.000+ vertoningen van advertenties.

Aantallen concerten per zaal

ZAAL	2019
Groningen SPOT, De Oosterpoort	20
Leeuwarden De Harmonie	7
Leeuwarden Neushoorn	3
Drachten De Lawei	9
Assen De Nieuwe Kolk	5
Hoogeveen De Tamboer	1
Meppel Ogterop	3
Emmen Atlastheater	4
Sneek Theater Sneek	2
Stadskanaal Geert Teis	3
Appingedam Nicolaikerk	0
Winschoten De Nieuwe Klinker	1
Operabegeleiding in het Noorden	2
Totaal Noorden zalen	**60**
Amsterdam Concertgebouw & Carré	7
Utrecht TivoliVredenburg	6
Amsterdam Muziekgebouw	1
Rotterdam De Doelen	1
Operabegeleiding diverse zalen*	20
Totaal buiten Noorden zalen	**35**
Buitenland	0
Openlucht	4
Derden / niet openbaar** Noorden	2
Totaal andere locaties	**6**
Totaal	**101**
PRJC	**18**
Totaal inclusief PRJC	**119**

** niet op kaart aangegeven*

*** zoals gala, koorbegeleidingen, TV, Hanzevast enz.*

Stand 23 maart 2020

1.6 Personeel en organisatie

Formatie
Er werken 95 medewerkers in loondienst: 71 musici en 24 kantoormedewerkers (excl. vrijwilligers, stagiairs, remplaçanten en overige flexibele inzet). In totaal is er 78,6 fte werkzaam in loondienst, exclusief nog enkele openstaande vacatures. In 2020 is het tijd om de balans op te maken en de formatie voor 2021 – 2024 te bepalen, in relatie tot het Beleidsplan. Dat doen we zodra de Wet Arbeidsmarkt in Balans (Wab) consequenties duidelijk zijn over deze periode. Mogelijk moeten we onze formatie en de remplaçanteninzet daarop aanpassen.

Fair Practice en Wab
Met de komst van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (Wab) per 1 januari 2020 moet versneld worden toegewerkt naar gelijke arbeidsvoorwaarden voor alle orkestmusici. Het betekent onder meer een loonsverhoging voor remplaçanten. De uitvoering van de Wab komt bovenop de eisen om Fair Practice toe te passen en ze gaan beide vooralsnog niet gepaard met een verhoogde subsidiebijdrage. Het NNO maakt zich zorgen over de consequenties daarvan voor de klassieke muzieksector. Een symfonieorkest kan alleen door de beschikbaarheid van een flexibel inzetbare remplaçanten-pool in gevarieerde en grote bezettingen spelen. Die pool van gespecialiseerde musici wordt ingezet voor vrijwel alle orkesten en ensembles. Als er door genoemde ontwikkelingen drastisch minder remplaçanten worden ingehuurd verdwijnt de werkgelegenheid voor deze specialistische beroepsgroep en zijn er straks voor orkesten te weinig vakmensen meer beschikbaar. Over deze kwestie is informatie opgenomen in de BIS-aanvraag (Toelichting Begroting) en de aanvragen bij de noordelijke overheden.

Organisatieontwikkeling
De transitie naar een meer zelf producerende instelling, waarbij programmering en publieksbenadering sterk bij elkaar worden betrokken, vraagt andere capaciteiten en tijdsinvestering van de organisatie. We willen hierin bewust investeren, stelden we vast in 2019, met de focus op de eigen musici en kantoormedewerkers. En door intensivering van de samenwerking met onder meer NNT/Club Guy&Roni en SPOT Groningen, waarmee we in 2019 gericht ontwikkelvraagstukken deelden.

Veranderende rol van musici
Uit medewerkersonderzoek kwam in 2018 naar voren dat musici meer van invloed en betekenis willen zijn in de organisatie. Zij hebben naast hun muzikale talent ook andere competenties. In het symfonieorkest van morgen heeft de musicus de mogelijkheid zich binnen orkestverband breder in te zetten dan alleen op het podium. In 2019 hebben we een start gemaakt met onderzoek naar de manier waarop dat zinvol en effectief kan worden georganiseerd.

Twee musici werken in seizoen 2019-2020 aan onderzoek op dit gebied. De een speelt een coördinerende rol bij een aantal innovatieve projecten en onderzoekt daarnaast hoe NNO-musici vanuit hun persoonlijke portefeuille (‘PP-uren’) tot eigen, vernieuwende projecten voor nieuw publiek kunnen komen. Verwacht wordt dat deze projecten – met musici in de regie – een laboratoriumfunctie hebben. Een andere NNO-musicus doet onderzoek naar de huidige en gewenste organisatiecultuur, via interviews met kleine groepen musici en kantoorpersoneel. Dit werken we uit, met als doel een cultuur van meer betrokkenheid en eigenaarschap te creëren, die er voor zorgt dat de kwaliteiten en talenten van alle medewerkers worden benut, ook in relatie tot publieksbereik.

Duurzame inzetbaarheid
Het NNO draagt er samen met de medewerkers zorg voor dat werknemers in elke levensfase gezond en competent hun werk kunnen doen. Daarvoor zijn in de cao diverse regelingen opgenomen, waarvoor financiële middelen beschikbaar zijn. Zoals een budget voor opleiding & ontwikkeling. Daarnaast verstrekt het Sociaal Fonds Podiumkunsten bijdragen aan opleidings- en ontwikkelingsactiviteiten, waar zowel het NNO als organisatie bijdragen aanvraagt, als individuele musici. Ook is er het persoonlijk budget, dat musici jaarlijks via 0,8% van hun bruto jaarsalaris opbouwen. Het kan worden ingezet voor een aanvulling op de vergoeding voor studie en scholing, of voor andere maatregelen die een optimale en duurzame inzetbaarheid bevorderen. Sinds 2012 stemt het NNO de HR-strategie af op oudere medewerkers door individueel afspraken te maken over de werkbelasting en indien nodig te kiezen voor een aangepast speelprogramma. Hiervoor is een voorziening gevormd.

2 Toezicht en bestuur

2.1 Kort verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kwam in 2019 bijeen op 22 maart, 21 juni, 20 september en 20 december. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- Jaarrekening en jaarverslag 2018
- Begroting 2019, 2020 en meerjarenperspectief
- Beleidsplan 2021-2024 (o.a. themadag op 10 juli MT/musici NNO/RvT).
- Consequenties Wet Arbeidsmarkt in Balans
- Fair Practice Code
- Voortgang CAO Orkesten in samenhang met de rechtspositieregeling van het kantoorpersoneel
- Voortgang formatieplan 2017-2020 en ontwikkeling formatieplan 2021-2024
- Werving nieuwe accountant in kader Governance Code Cultuur
- Voortgang landelijke ontwikkelingen Vereniging van Nederlandse Orkesten
- Monitoring door ministerie OCW en Raad voor Cultuur
- Overleg met Noordelijke overheden / Cultuurpijlerschap / relatiebeheer
- Regioprofiel We the North
- Innovatie, bijzondere / maatschappelijke projecten en duurzame ontwikkelingen
- Voortgang privacywetgeving AVG
- Zoektocht chef-dirigent

2.2 Samenstelling en Rooster van Aftreden Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht is gelijk aan die van 2018. Er zijn geen wijzigingen in de nevenfuncties van de RvT-leden gekomen (zie jaarverslag 2018).

Naam	Functie	Benoemd per	Herbenoemd	Einde periode	Herbenoemd	Einde periode	Termijn
Henk Pijlman (H.J.)	Voorzitter	01.06.11	19.06.15	01.06.19	22.03.19	01.10.20	3
Petra Smeets (P.H.J.)	Lid	01.09.17		01.09.21			1
Jorrit Volkers (J.)	Lid	01.01.15	01.01.19	01.01.23			2
Wim Vos (A.W.)	Lid	28.09.16		28.09.20			1
Jurriaan Wentink (J.R.)	Lid	01.09.17		01.09.21			1
Annelize Wilpstra (A.M.W.)	Lid	01.01.16		01.01.20	20.12.19	01.01.24	2
Ingeborg Walinga (I)	algemeen directeur/ bestuurder	01.06.11					

2.3 Governance Code Cultuur

De GCC wordt door het NNO nageleefd en uitgedragen. Als Stichting NNO kennen we al jaren een raad-van-toezicht (RvT)model, om goed bestuur en toezicht te waarborgen. De acht principes uit De Governance Code Cultuur zijn verankerd in onze statuten, het directiereglement en het RvT-reglement. Ze worden regelmatig besproken in de RvT, de Ondernemingsraad (OR), plenaire vergaderingen en in de jaarverslagen.
Voor de leden van de RvT zijn competentieprofielen van toepassing. Bij de samenstelling van de RvT letten we op een goede spreiding: in geografische herkomst, balans man/vrouw, leeftijd en deskundigheid. Besloten is dat we bij volgende vacaturevervullingen ook oog hebben voor culturele diversiteit.
De RvT evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren en dat van de onafhankelijke accountant. Om deze onafhankelijkheid te garanderen hebben we in 2019 na vijf jaar afscheid genomen van onze accountant en via aanbesteding een nieuwe geworven. Sinds 2015 kunnen medewerkers zich wenden tot een onafhankelijke vertrouwenspersoon. Personele wet- en regelgeving en het beloningsbeleid zijn o.a. geborgd in de CAO orkesten. In 2020 formuleert de OR een scholingsplan om nog beter beslagen ten ijs te komen in haar overleg met en advisering aan de bestuurder.

Verslag vertrouwenspersoon NNO 2019

Koosje Looijenga, vertrouwenspersoon NNO, voerde in 2019 drie adviesgesprekken. Daarnaast sprak zij met de directeur over de uitkomsten van een landelijk orkestonderzoek.

3 Activiteitenoverzicht 2019

Toelichting
Het aantal symfonische programma's in 2019 is gelijk aan 2018 (35), er waren vijf groot-symfonische programma's (met meer dan 80 musici) ten opzichte van zeven in 2018. Er werden meer concerten in kleine bezetting, zonder dirigent en in informele setting gespeeld (onder andere in de serie In the Club, bij Neushoorn en in De Tamboer). Het aantal programma's met ensembles, veelal kamermuziek, ligt iets lager.

Met ruim 100.000 bezoekers is het NNO heel tevreden en verwacht de stijgende bezoekerstrend, die vanaf 2016 zichtbaar is, de komende jaren weer te kunnen voortzetten. Het ene jaar pakt nu eenmaal anders uit dan het andere, door seizoensfluctuaties: minder festivals in 2019 dan in 2018, een opera die publieksfavoriet was (Barbier van Sevilla) of juist meer uitdagend (Die tote Stadt). Het aantal concerten in de standplaats bleef in 2019 nagenoeg gelijk en trok wat meer bezoekers dan vorig jaar.

Met de kleuter- en Pieter Roelf Jeugd-concerten behaalden we dit jaar met minder concerten een groter bereik. Aan de tweejaarlijks terugkerende Move-It! uitvoering namen 672 leerlingen uit het Voortgezet Onderwijs deel. De schoolgebonden activiteiten liepen iets terug maar trekken in verhouding hetzelfde aantal bezoekers.

Relatie tussen Muziek en Publiek (PMC)- Activiteitenoverzicht
De artistieke programmering gaat samen met een doordachte publieksbenadering. Op basis van ervaringen en van publieksonderzoek hebben wij sinds seizoen 2017/2018 vier Product-Markt Combinaties (PMC's) geformuleerd. In deze PMC's wordt de relatie tussen muziek en publiek vertaald. Zij zijn de leidraad bij de artistieke programmering en de ontwikkeling van de marketingmiddelen. In het Activiteitenoverzicht (hoofdstuk 3) wordt aangegeven welk concert een relatie heeft met welke Product Markt Combinatie.

PMC 1: Klassiek voor echte liefhebbers
PMC 2: Toegankelijker aanbod voor de cultuurgenieters
PMC 3: Concerten op bijzondere (buiten) locaties tijdens festivals
PMC 4: Educatie en Talentontwikkeling voor leerlingen van 4 tot 24 jaar.

Voor een uitgebreide omschrijving zie Jaarverslag 2018.

Prestatiegegevens vergelijking 2018 en 2019

	2019		2018	
Programma's				
Symfonische programma's met grote bezetting (>80 musici)	5		7	
Symfonische programma's met middelgrote bezetting (40-80 musici)	23		26	
Symfonische programma's met kleine bezetting (15-40 musici)	7		2	
Totaal symfonische programma's	35		35	
Programma's ensembles (<15 musici)	26		34	
Begeleide programma's	3		3	
Totaal programma's	**64**		**72**	
Voorstellingen	**Aantal voorstellingen**	**Aantal bezoeken**	**Aantal voorstellingen**	**Aantal bezoeken**
Reguliere voorstelling				
Standplaats	20	16.425	21	13.830
Buiten standplaats	92	52.437	103	91.186
Buitenland	-	-	0	0
Totaal reguliere voorstellingen	112	68.862	124	105.016
Schoolgebonden voorstellingen				
Schoolgebonden voorstelling po	54	11.043	62	9.613
Schoolgebonden voorstelling vo	1	672	0	0
Schoolgebonden voorstelling mbo,ho	0	-	2	524
Totaal schoolgebonden voorstellingen	55	11.715	64	10.137
Totaal voorstellingen en bezoeken	**167**	**80.577**	**188**	**115.153**
Begeleidingen				
Aantal begeleidingen	22		19	
Specificatie van bezoeken reguliere voorstellingen				
Gratis bezoeken		2.189		2.400
Betaalde bezoeken		66.673		102.616
Overige activiteiten	**Aantal activiteiten**	**Aantal bezoeken**	**Aantal activiteiten**	**Aantal bezoeken**
Schoolgebonden activiteiten	14	950	20	1.273
Openbare activiteiten	45	1.497.101	39	4787056
Niet schoolgebonden educatieve activiteiten	23	2.654	13	2.029
Registratie / adaptatie voor TV	3	1.457.000	8	4.738.950
Registratie / adaptatie voor radio	9	35.380	13	45.200
Registratie / adaptatie voor bioscoop	-	-	0	-
Overige activiteit	10	2.067	5	877
Totaal overige activiteiten	**59**	**1.498.051**	**59**	**4.788.329**

3.1 Programma

Nieuwjaarsconcert

PMC1&2

03 januari	De Oosterpoort, Groningen
04 januari	De Nieuwe Kolk, Assen
05 januari	De Lawei, Drachten
06 januari	Ogterop, Meppel
08 januari	Geert Teis, Stadskanaal
09 januari	De Harmonie, Leeuwarden
10 januari	Atlastheater, Emmen
11 januari	De Klinker, Winschoten
12 januari	Theater Sneek, Sneek

DIRIGENT	Per-Otto Johansson
SOLIST	Annemarie Kremer – Sopraan
	volkslied
WAGNER	Tannhäuser: Ouverture 1e akte
WAGNER	Tannhäuser: “Dich teure Halle”
VERDI	Luisa Miller: Ouverture
VERDI	La Forza del Destino: “Pace, pace”
TCHAIKOVSKY	Eugen Onegin: Polonaise
CATALANI	La Wally: “Ebben? Ne andro lontano” (1e akte)
CHAPI	La Revoltosa: Ouverture
PUCCINI	Manon Lescaut: Intermezzo sinfonico (3e akte)
PUCCINI	La Bohème: “Quando m’en vo”
LUMBYE	Jernbane Galop
LUMBYE	Champagne Galop
SUPPÉ, VON	Dichter und Bauer ouverture
KÁLMÁN	Gräfin Maritza: “Höre ich Zigeunergeige”
STOLZ	Mein Liebeslied musz ein Walzer sein (Encore)
STRAUSS SR.	Radetzky Mars op.228 (Encore)

Opera Die Tote Stadt

PMC1&2

16 januari	Orpheus, Apeldoorn
19 januari	Theater De Spiegel, Zwolle
22 januari	Stadsschouwburg, Utrecht
26 januari	Chasse Theater, Breda
30 januari	Koninklijk Theater Carré, Amsterdam
02 februari	’t Vrijthof, Maastricht
05 februari	Zuiderstrandtheater, Den Haag
09 februari	De Harmonie, Leeuwarden

DIRIGENT	Antony Hermus
KORNGOLD	Die Tote Stadt: Opera in 3 akten

Mozart @ Neushoorn: deel 1 en Mozart @ De Tamboer

PMC2&3

01 februari	Neushoorn, Leeuwarden
08 februari	De Tamboer, Hoogeveen

SOLIST	Sarah Kapustin – Viool
BACH	Chaconne
MOZART	Symfonie no.40 in g kl.t. KV 550
MOZART	Le Nozze di Figaro: Ouverture KV 492 (Encore)

Valentijnsconcert: een vat vol liefde en romantiek

PMC1&2

14 februari	Concertgebouw, Amsterdam
15 februari	De Oosterpoort, Groningen

DIRIGENT	Pavel Baleff
SOLISTEN	Wibi Soerjadi – Piano
	Harry Piekema – Presentator
VERDI	La Forza del Destino: Ouverture
BLACK	James Bond Medley
GERSHWIN	Rhapsody in blue
BERNSTEIN	Ouverture West-Side Story arr. Maurice Peress
RACHMANINOFF	Pianoconcert no.2 Deel 2: Adagio sostenuto
PROKOFIEV	Romeo en Julia: uit suite no.2 “Montaigus et Capulets”
PROKOFIEV	Uit Suite nr. 3 De dood van Julia
BIZET	Carmen: Voorspel 1e akte
BRAHMS	Hongaarse dans no.5 (Encore)

Brahms: rijp fruit uit de vruchtbare zomervakanties van Brahms

PMC1

28 februari	De Lawei, Drachten
01 maart	De Nieuwe Kolk, Assen
02 maart	De Oosterpoort, Groningen

DIRIGENT	Elim Chan
SOLIST	Midori – Viool
BRAHMS	Concert voor viool en orkest op.77 in D gr.t.
BRAHMS	Symfonie no.4 op.98 in e kl.t.

BERINGER HAZEWINKEL

A symphonic tribute to Prince

PMC2

07 maart	De Harmonie, Leeuwarden
08 maart	De Lawei, Drachten
09 maart	De Oosterpoort, Groningen
19 maart	Concertgebouw, Amsterdam
21 maart	Tivoli Vredenburg, Utrecht
22 maart	Atlastheater, Emmen
23 maart	De Nieuwe Kolk, Assen

DIRIGENT	Dirk Brossé
SOLISTEN	Jennie Lena – zang
	Boris – zang
BROSSÉ	Prince Ouverture
NELSON	Pop life
NELSON	When you were mine
NELSON	How Come U Don’t call me
NELSON	When Doves cry
NELSON	I Would Die For You
NELSON	Diamonds and Pearls
NELSON	Scandalous
NELSON	Take me with you
NELSON	Purple Rain
BROSSÉ	Let’s go crazy Ouverture
NELSON	The beautiful ones
NELSON	Joy in repetition
NELSON	Kiss
NELSON	Nothing Compares to You
NELSON	Controversy
NELSON	The Question of U
NELSON	Empty Room
NELSON	Darling Nikki
BROSSÉ	Encore: 1999
NELSON	Take me with you

Lenteconcert

PMC1

14 maart	De Harmonie, Leeuwarden
15 maart	Tivoli Vredenburg, Utrecht
16 maart	De Oosterpoort, Groningen

DIRIGENT	Antony Hermus
SOLIST	Alice Sara Ott – Piano
DEBUSSY/ HENKEMANS	Nederlandse Muziek
Delen uit preludes uit boek 1 en 2:	
deel 1: nr. 7	Ce qu’ a vu le vent d’Ouest
deel 2: nr. 5	Bruyères
deel 2: nr. 6	General Lavine
deel 1: nr. 10	La Cathédrale engloutie
RAVEL	Concert voor piano en orkest in G gr.t.
BERLIOZ	Symphonie fantastique op.14

BERINGER HAZEWINKEL

Training leiderschap & teamwork

Workshop voor medewerkers van de Gasunie. Gegeven door vaste gast-dirigent Antony Hermus

DATUM	16 maart
LOCATIE	Oosterpoort
AANTAL BEZOEKERS	15

ZAKELIJKE MARKT

Voorstelling SOLO

Voorstelling tijdens partnerdiner Lauswolt

DATUM	*27 maart*
LOCATIE	*Lauswolt*
AANTAL BEZOEKERS	80

Aangenaam kennismaken met Mozart en Schubert

PMC1

27 maart	Ogterop, Meppel
28 maart	Geert Teis, Stadskanaal
29 maart	Theater Sneek, Sneek
DIRIGENT	Jan Willem de Vriend
SCHUBERT	Ouverture im Italienischen Stil in D gr.t. D 590
SCHUBERT	Symfonie no.8
MOZART	Gran Partita in Bes gr.t. KV 361

Move It!

PMC4: Talentontwikkeling

30 maart	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Frans Aert Burghgraef
SOLIST	Julie Elven – zang
TCHAIKOVSKY	Uit Symfonie nr. 6: deel 1
WINTORY	Journey: I was born for this
PRZYBYLOWICZ	Suite from the Witcher 3
DE MAN	And Ever We Fight on
ZUR	Main Theme from Fallout 4
WINTORY	Top Hats and Sword Canes
WINTORY	Waltzing on Rooftops and Cobblestones
DE MAN	Horizon Zero Dawn: Victory
DE MAN	Horizon Zero Dawn: Main Theme
SOULE	Elder Scrolls V Skyrim theme Song

Mysterie, minimal en een gloednieuw pianoconcert

PMC1

04 april	Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLIST	Ralph van Raat – Piano
ADAMS	The Light That Fills the World
STEVE REICH/ ORKESTRATIE ANTONY FIUMARA	Music for 18 Musicians *Nederlandse Muziek*
MARTYNOV	WERELDPREMIÈRE Pastiche for piano and orchestra
ANDRIESSEN	Mysteriën *Nederlandse Muziek*

Mysterie, minimal en een gloednieuw pianoconcert

PMC1

05 april	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLIST	Ralph van Raat – Piano
LANN	WERELDPREMIÈRE Future Perfect
ANDRIESSEN	Mysteriën
MARTYNOV	Pastiche for piano and orchestra
STEVE REICH/ ORKESTRATIE ANTONY FIUMARA	Music for 18 Musicians

Mysterie, minimal en een gloednieuw pianoconcert

PMC1

06 april	De Doelen, Rotterdam
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLIST	Ralph van Raat – Piano
LANN	Future Perfect
ADAMS	The Light That Fills the World
ANDRIESSEN	Mysterien
MARTYNOV	Pastiche for piano and orchestra
STEVE REICH/ ORKESTRATIE ANTONY FIUMARA	Music for 18 Musicians

Matthäus Passion

PMC1&2

11 april	De Lawei, Drachten
12 april	De Nieuwe Kolk, Assen
16 april	Nicolaikerk, Appingedam
17 april	De Harmonie, Leeuwarden
18 april	De Oosterpoort, Groningen
19 april	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Peter Dijkstra
SOLISTEN	NNCK – Koor
	Martin Lattke – Evangelist
	Lars Johannson Brissman – Jezus
	Linard Vrielink – Tenor
	Louise Kemény – Sopraan
	Minho Jeong – Alto
	Äneas Humm – Bas
	RJK Roder Jongenskoor
BACH	Matthäus Passion BWV 244

Nationale Masterdirectie Orkesten

PMC4: Talentontwikkeling

25 april	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Tom Goff
DEBUSSY	Prélude à l'apres-midi d'un faune
STRAVINSKY	Symfonie in 3 delen (1945)
TURNAGE	Uit Blood on the Floor: Prologue, Junior Addict, Cut up
ROTA	The Brothers mourn
ROTA	The Godfather Suite: Love Theme
ROTA	The Godfather Suite: deel 3: Godfather's Waltz
TCHAIKOVSKY	Uit: Zwanenmeer op.20: No.1 Scene
TCHAIKOVSKY	Uit: Zwanenmeer op.20: No.6 Scene (verlengde versie)
WILLIAMS	Star Wars: Main Title
WILLIAMS	Star Wars: March
STRAUSS JR.	Die Fledermaus: "Ich lade gern mir Gäste ein"
MAHLER	Des Knaben Wunderhorn: "Rheinlegendchen"
MAHLER	Des Knaben Wunderhorn: "Lob des hohen Verstandes"

Harriet Krijgh speelt Lalo

PMC1

09 mei	De Oosterpoort, Groningen
10 mei	De Harmonie, Leeuwarden
11 mei	De Lawei, Drachten
12 mei	Tivoli Vredenburg, Utrecht
DIRIGENT	Kerem Hasan
SOLIST	Harriet Krijgh – Cello
SMETANA	Ma Vlast: Die Moldau (Vltava)
HAYDN	Concert voor cello en orkest in C gr.t. Hob.VIIb: 1
FAURÉ	Elegie voor cello en orkest op.24 (Encore)
ELGAR	Enigma variations op.36

Schostakovich strijkkwartet nr. 8

Voorprogramma in Neushoorn

DATUM	23 mei
LOCATIE	Leeuwarden
AANTAL BEZOEKERS	200

Muzikale Moviestars

PMC1&2

16 mei	De Nieuwe Kolk, Assen
17 mei	De Harmonie, Leeuwarden
18 mei	De Oosterpoort, Groningen
21 mei	Tivoli Vredenburg, Utrecht
22 mei	Atlastheater, Emmen
24 mei	De Lawei, Drachten
DIRIGENT	Damian Iorio
SOLIST	Anna Drijver – Presentator
LIVINGSTON	Looney Tunes (Arr. Bob Zimmerman)
BRADLEY	Tom and Jerry Blue cat blues
PURCELL	Funeral music for Queen Mary
IGLESIAS	Hable con ella
DUKAS	l'Apprenti Sorcier
WILLIAMS	The Rebellion is reborn (from Star Wars the Last Jedi)
UMEBAYASHI	Yumeiji's theme uit In the Mood for Love
ROTA	The Godfather Suite deel 1: Sicilian Pastorale
ROTA	Apollonia

Mozart @ Neushoorn deel 2

PMC2&3

23 mei	Neushoorn, Leeuwarden
MOZART	Symfonie no.41 in C gr.t. KV 551 "Jupiter"
BARTÓK	Roemeense Volksdansen

NNO en Jostiband Orkest

PMC2&4

25 mei	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLIST	Gregor Bak – Presentator
SMETANA	Ma Vlast: Die Moldau (Vlatva)
SMETANA	Moldau / 7 kikkertjes
MARTIN	Viva la vida
LOVLAND	You raise me up
COHEN	Hallelujah
LEIJTEN	Bloed, zweet en tranen
BEETHOVEN	Beethoven 9-1 NNO-Josti Band
BEETHOVEN	Beethoven 9-2 NNO en Josti Band
RAVEL	Bolero
MERCURY	We are the Champions

MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN

Lustrumconcert Om de Noord

Openluchtconcert van De Vier Jaargetijden van Vivaldi voor Hotel Om de Noord

DATUM	26 mei
LOCATIE	Schiermonnikoog
AANTAL BEZOEKERS	200

Pieter Roelf Jeugdconcert

PMC4

29 mei	De Oosterpoort, Groningen
03 juni	De Nieuwe Kolk, Assen
04 juni	De Lawei, Drachten
05 juni	Atlastheater, Emmen
06 juni	De Klinker, Winschoten
07 juni	Ogterop, Meppel
11 juni	De Harmonie, Leeuwarden
12 juni	Theater Sneek, Sneek
13 juni	Geert Teis, Stadskanaal
17 juni	De Oosterpoort, Groningen
18 juni	De Tamboer, Hoogeveen
29 juni	City Proms, Leeuwarden

DIRIGENT	Hans Leenders
SOLISTEN	Het Houten Huis – Ensemble
	Valentina Tóth – Piano
DVORÁK	Slavische Dans no.8 op.46/8 in g kl.t.
SCHAIK, VAN	Gevleugeld Scene 2
SCHUBERT	Symfonie no.3 in D gr.t. D.200
TCHAIKOVSKY	Symfonie no.3 op.29 in D gr.t.
SCHAIK, VAN	Naspel Scene 4
SCHAIK, VAN	Gevleugeld scene 5
BEETHOVEN	Concert voor piano en orkest no.5 op.73 in Es gr.t.
SCHAIK, VAN	Gevleugeld Scene 5C (Naspel 5B)
SCHAIK, VAN	Gevleugeld scene 6
RACHMANINOFF	Concert voor piano en orkest no.3 op.30 in d kl.t.
SCHAIK, VAN	Gevleugeld

Festival Oranjewoud

Ark van Noach, familievoorstelling als officiële opening van de Kinderproeftuin

DATUM	30 mei
LOCATIE	Oranjewoud
AANTAL BEZOEKERS	150

Zomerconcert Lauswolt

PMC2&3

23 juni	Lauswolt openlucht, Beetsterzwaag

DIRIGENT	Per-Otto Johansson
SOLISTEN	Annemarie Kremer – Sopraan
	Angela Schijf – Presentator
	Joseph Clark – zang
WAGNER (ARR)	Walkürenritt
WAGNER	Tannhäuser: “Dich teure Halle”
TCHAIKOVSKY	Uit Symfonie nr.4: Scherzo
VERDI	La Forza del Destino: “Pace, pace”
BELLINI	Norma: Ouverture
CATALANI	La Wally: “Ebben? Ne andro lontano” 1e akte
PUCCINI	Manon Lescaut: Intermezzo sinfonico (3e akte)
PUCCINI	Madama Butterfly: “Un bel di vedremo”
QUEEN/BROSSE	Who wants to live forever
QUEEN/BROSSE	We will rock you
QUEEN/BROSSE	Somebody to love
QUEEN/BROSSE	Bohemian rhapsody
QUEEN/BROSSE	You take my breath away
HANKINSON	Barcelona
QUEEN/BROSSE	We are the Champions Encore
SHAFFY	Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder (Encore)

CityProms

PMC1&2&3

28 juni	City Proms, Leeuwarden

DIRIGENT	Damian Iorio
SOLISTEN	Irene Kok – Cello
	Ab Nieuwdorp – Presentator
GLINKA	Russlan en Ludmilla: Ouverture
SHOSTAKOVICH	Concert voor cello en orkest no.1 op.107
SAINT-SAËNS	Carnaval des Animeaux: La Cygne
TCHAIKOVSKY	Uit de Notenkraker op.71: Ouverture
TCHAIKOVSKY	Uit de Notenkraker op.71: no.2 Marche
TCHAIKOVSKY	Uit de Notenkraker op.71: nr.12 Le Chocolat
TCHAIKOVSKY	Uit de Notenkraker op.71: Trépak
TCHAIKOVSKY	Uit de Notenkraker op.71: no.14 Pas de deux
TCHAIKOVSKY	Ouverture 1812 op.49

Klassieke melodieën en thema’s uit films en tv-series

PMC2

25 augustus	Concertgebouw, Amsterdam

DIRIGENT	Arjan Tien
SOLISTEN	Eric Corton – Presentator
	Hermine Deurloo – Mondharmonica
SMETANA	Ma Vlast: Die Moldau (Vltava)
STRAUSS JR.	Tritsch Tratsch Polka op.214
DJAWADI	Game of Thrones
BEAL	House of Cards Theme
STOECKART (JULIUS STEFFARO)	Floris Tune
OTTERLOO	Turks Fruit: Dat mistige rooie beest
HAANSTRA	Baantjer filmthema (Circle of Smiles)
PROKOFIEV	Romeo en Julia: Dans van de Ridders
	pauze
STRAUSS	Also sprach Zarathustra op.30
KHACHATURIAN	Spartacus: Adagio of Spartacus and Phrygia
SHOSTAKOVICH	Jazzsuite no.2: Waltz no.2
GRIEG	Peer Gynt Suite 1: Morgenstemning
PETIT	Jean de Florette thema
VAN ZALK	Unox reclame
MORRICONE	Once upon a time in the west
ROSSINI	Guglielmo Tell: Ouverture
HAANSTRA	Baantjer Filmthema ENCORE

Gronings Ontzet: feest der herkenning

PMC2&3

27 augustus	Ossenmarkt, Groningen

DIRIGENT	Arjan Tien
SOLISTEN	Eric Corton – Presentator
	Hermine Deurloo – Mondharmonica
	volkslied
ROSSINI	Guglielmo Tell: Ouverture
DJAWADI	Game of Thrones
BEAL	House of Cards Theme
STOECKART (JULIUS STEFFARO)	Floris Tune
OTTERLOO	Turks Fruit: Dat mistige rooie beest
HAANSTRA	Baantjer filmthema (Circle of Smiles)
PROKOFIEV	Romeo en Julia: Dans van de Ridders
STRAUSS	Also sprach Zarathustra op.30
KHACHATURIAN	Spartacus: Adagio of Spartacus and Phrygia
SHOSTAKOVICH	Jazzsuite no.2: Waltz no.2
PETIT	Jean de Florette thema
VAN ZALK	Unox reclame
MORRICONE	Once upon a time in the west

Pura Vida: A Symphonic Tribute to Prince

PMC2&3

31 augustus	Pura Vida openlucht, Blauwestad

DIRIGENT	Dirk Brossé
SOLISTEN	Jennie Lena – zang
	Boris – zang
	volkslieder
BROSSÉ	Prince Ouverture
NELSON	Pop life
NELSON	When you were mine
NELSON	How Come U Don’t call me
NELSON	When Doves cry
NELSON	I Would Die For You
NELSON	Diamonds and Pearls
NELSON	Scandalous
NELSON	Purple Rain
NELSON	Take me with you
BROSSÉ	Let’s go crazy Ouverture
NELSON	The beautiful ones
NELSON	Joy in repetition
NELSON	Kiss
NELSON	Nothing Compares to You
NELSON	Controversy
NELSON	1999
NELSON	The Question of U
NELSON	Empty Room
NELSON	Darling Nikki
BROSSÉ	Encore: 1999
BROSSÉ	Encore: Purple Rain (verkort)

Operabegeleiding Il Barbiere di Siviglia

PMC1&2

26 september	Wilminktheater, Enschede
28 september	Wilminktheater, Enschede
02 oktober	Wilminktheater, Enschede
05 oktober	Schouwburg, Arnhem
09 oktober	De Harmonie, Leeuwarden
12 oktober	’t Vrijthof, Maastricht
15 oktober	Orpheus, Apeldoorn
18 oktober	Theater De Spiegel, Zwolle
20 oktober	Rotterdamse Schouwburg, Rotterdam
23 oktober	Zuiderstrandtheater, Den Haag
25 oktober	Stadsschouwburg, Utrecht
31 oktober	Koninklijk Theater Carré, Amsterdam
02 november	Koninklijk Theater Carré, Amsterdam

DIRIGENT	George Petrou
ROSSINI	Il barbiere di Siviglia

Mahler 4: de engeltjes bakken het brood

PMC1

12 september	De Lawei, Drachten
13 september	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Michal Nesterowicz
SOLIST	Eleanor Lyons – Sopraan
GRIEG	Peer Gynt: Suite no.1 op.46
GRIEG	Peer Gynt: Suite no.2 op.55
MAHLER	Symfonie no.4 in G gr.t.

Mahler 4: de engeltjes bakken het brood

PMC1

15 september	Concertgebouw, Amsterdam
DIRIGENT	Michal Nesterowicz
SOLIST	Eleanor Lyons – Sopraan
MAHLER	Symfonie no.4 in G gr.t.

In de club: Vier jaargetijden van Vivaldi

PMC2&3

04 oktober	Neushoorn, Leeuwarden
SOLIST	Erik Bosgraaf – Blokfluit
MOZART	Gran Partita delen 1, 3, 4 en 7
VIVALDI	De vier jaargetijden op.8
HÄNDEL	Encore: Sarabande uit Concerto in g HWV 287

Koorbegeleiding Toonkunstkoor Bekker

PMC1

10 oktober	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Geert Jan van Beijeren
SOLISTEN	Hanneke de Wit – Sopraan
	Robbert Muuse – bas-bariton
MENDELSSOHN	Psalm 42: Wie der Hirsch schreit
BRAHMS	Ein Deutsches Requiem op.45

Symfonisch Gala NNO

PMC2

17 oktober	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	George Petrou
SOLISTEN	Karin Strobos – mezzo sopraan
	Germán Olvera – Bariton
	Mark Milhofer – Tenor
	Bruno Pratico – bas-bariton
	Nicholas Crawley – Bas
ROSSINI	Il Barbiere di Siviglia: Ouverture
ROSSINI	Il barbierie di Seviglia: Aria Cessa di piu resistere
ROSSINI	Il Barbiere di Siviglia: “La Calunnia” (1e akte)
ROSSINI	Il barbiere di Siviglia: Un dottor della mia sorte
ROSSINI	Il Barbiere di Siviglia: “Largo al factotum”
ROSSINI	Il Barbiere di Siviglia: “Una voce poco fa”
ROSSINI	Il barbieri di Siviglia: Zitti, zitti, piano, piano (Encore)
ROSSINI	Il Barbiere di Seviglia: Buoan Sera (Encore 2)

ZAKELIJKE MARKT

Bruckner 8: een kathedraal van een symfonie

PMC1

07 november	De Oosterpoort, Groningen
08 november	Muziekgebouw aan ‘t IJ, Amsterdam
DIRIGENT	Martin Sieghart
BRUCKNER	Symfonie no.8 in c kl.t., Eerste versie

Drie keer dansen op de vulkaan

PMC1

14 november	De Oosterpoort, Groningen
15 november	Concertgebouw, Amsterdam
16 november	De Lawei, Drachten
DIRIGENT	Kerem Hasan
SOLIST	Akiko Suwanai – Viool
DEBUSSY	Prélude à l’apres-midi d’un faune
BRUCH	Concert voor viool en orkest no.1 op.26 in g kl.t.
RIMSKY-KORSAKOV	Shéhérazade op.35

Op de schouders van Beethoven

PMC1

20 november	Geert Teis, Stadskanaal
21 november	Atlastheater, Emmen
22 november	Ogterop, Meppel
DIRIGENT	Antony Hermus
SOLIST	Ella van Poucke – Cello
BEETHOVEN	Leonore: Ouverture no.3 op.72a
DOPPER	Uit Symphonie nr.7 (Zuiderzee) deel 2: Burleske
SAINT-SAËNS	Concert voor cello en orkest no.1 op.33 in a kl.t.
BRAHMS	Symfonie no.1 op.68 in c kl.t.

250 JAAR • ***Beethoven***

Bijdrage Explore the North

Eliën, samenwerkingsproject met kunstenaarscollectief ZuHause, 2 optredens

DATUM	23 november
LOCATIE	Leeuwarden
AANTAL BEZOEKERS	400

Goran Bregovic: three letters from Sarajevo

PMC2&3

28 november	Concertgebouw, Amsterdam
29 november	De Oosterpoort, Groningen
30 november	Tivoli Vredenburg, Utrecht
DIRIGENT	Hans Leenders
BREGOVIC	War
BREGOVIC	Prologue
BREGOVIC	Ciribiribela
BREGOVIC	Christian Letter
BREGOVIC	Jalija made in Bosnia
BREGOVIC	Muslim Letter
BREGOVIC	SOS
BREGOVIC	Jewish Letter
BREGOVIC	Mazel tov
BREGOVIC	Melancholy
BREGOVIC	Ederlezi
BREGOVIC	In the Death Car
BREGOVIC	Hopa Cupa
BREGOVIC	Kalashnikov
BREGOVIC	Bella, ciao
BREGOVIC	The Belly Button of the World

Weihnachtsoratorium

PMC1

06 december	De Nieuwe Kolk, Assen
07 december	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Jos Van Veldhoven
SOLISTEN	Myriam Arbouz – Sopraan
	Maarten Engeltjes – Alto
	Rupert Charlesworth – Tenor
	Matthias Helm – bas-bariton
	NNCK – Koor
BACH	Weihnachtsoratorium deel 1
CRÜGER (KRÜGER)	Fröhlich soll mein Herze springen
BACH	Weihnachtsoratorium deel 4
BACH	Weihnachtsoratorium deel 5
PRAETORIUS	Es ist ein Ros entsprungen
BACH	Weihnachtsoratorium deel 6

Mahler 9

PMC1

13 december	De Lawei, Drachten
14 december	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Antony Hermus
SOLIST	NNCK – Koor
BRAHMS	Schicksalslied op.54
MAHLER	Symfonie no.9 in D gr.t.

Muzikale moviestars at Christmas

PMC2

18 december	De Harmonie, Leeuwarden
19 december	Tivoli Vredenburg, Utrecht
20 december	Concertgebouw, Amsterdam
21 december	De Oosterpoort, Groningen

DIRIGENT	Arjan Tien
SOLISTEN	Leonor Amaral – Sopraan
	Eric Corton - Presentator
PROKOFIEV	Troika uit Luitenant Kije
TCHAIKOVSKY	Uit: Zwanenmeer op.20 No1. Scene
TCHAIKOVSKY	Uit: Zwanenmeer op.20: no.3: Danses des Cygnes
TCHAIKOVSKY	Uit: Zwanenmeer op.20: No.6 Scene (verlengde versie vanaf cijfer 17)
WILLIAMS	Christmas Star
GILLESPIE	Santa Claus is coming to Town
SMITH	Winter Wonderland
NELSON	Frosty the Snowman
SHOSTAKOVICH	Moskau Tscherjomuschki: Polka Galop
MOZART	Uit Duitse dansen KV 605 no.3: Sledevaart
STRAUSS JR.	Unter Donner und Blitz-Polka schnell op.324
STRAUSS JR.	Tritsch Tratsch Polka op.214
RODGERS	The Sound of Music Selection for Orchestra
ANDERSON-LOPEZ	Music from Frozen
BLANE	Have yourself a merry little Christmas
BRADLEY	Rocking around the Christmas tree
AFANASIEFF	All I want for Christmas is you
BERLIN (BALINE)	White Christmas
STRAUSS SR.	Radetzky Mars op.228 (Encore)
KHACHATURIAN	Gayane: Sabeldans Encore

3.2 Kamermuziek

Datum	Locatie	Activiteit	Bezoekers
6 januari	Hoogeveen PCC	Winnaars Prinses Christina Concours oud	80
20 januari	Hoogezand	Denner trio	100
20 januari	Schiermonnikoog	Viool duo	40
27 januari	Haren	Strijktrio	130
27 januari	Drachten	Metis duo	75
10 februari	Vries	Trio Oriënt	90
10 februari	Oosterhesselen	Ivoriana trio	90
17 februari	Schiermonnikoog	Ensemble Poulenc	50
17 februari	Norg	Denner trio	60
17 februari	Hoogezand	Altviool / piano	50
24 februari	Balk	Denner trio	35
3 maart	Hoogeveen	Amselkwintet	110
10 maart	Eelde	Winnaars Prinses Christina Concours ‘18	150
17 maart	Oudeschans	Tri-Ominos	120
17 maart	Schiermonnikoog	Oosterskwartet	35
17 maart	Hoogezand	Messing and piano	45
31 maart	Eelde	Viool / piano	125
7 april	Hoogeveen	NNO Blaaskwintet	75
7 april	Emmen	Jaden Ensemble	55
14 april	Hoogezand	Trio Lichtentaler	65
22 september	Oudeschans	Oosterskwartet	158
6 oktober	Eelde	Strijkkwartet + zang	150
20 oktober	Schiermonnikoog	Viool / piano	40
3 november	Emmen	“Wonderbrass”	45
10 november	Hoogeveen	Winnaars Prinses Christina Concours ‘18	90
10 november	Drachten	Winnaars Prinses Christina Concours ‘19	110
17 november	Hoogezand	Winnaars Prinses Christina Concours ‘18	75
17 november	Schiermonnikoog	Messing and piano	20
17 november	Zweeloo	Duo Saphiro	45
24 november	Zuidhorn	Piano trio	43
8 december	Hoogezand	Trio Classique	80
15 december	Schiermonnikoog	Motus Stringquartet	45
22 december	Coevorden	Viool / piano	35
		Totaal	2.516

4 Partners

Subsidiënten & fondsen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

NNO instrumentenfonds

NNO vrienden

provincie groningen

provinsje fryslân
provincie fryslân

provincie Drenthe

Gemeente Groningen

Gemeente Leeuwarden

Gemeente Emmen

P.W. JANSSEN'S FRIESCHE STICHTING

HET NIEUWE STADS WEESHUIS

FONDS VOOR CULTUUR PARTICIPATIE

FB Oranjewoud

PRINS BERNHARD CULTUURFONDS

OBW OLD BURGER WEESHUIS

ZABAWAS

GRAVIN VAN BYLANDT STICHTING

St. ANTHONY GASTHUIS

BERINGER HAZEWINKEL

Van Zadelhoff Fonds

Nijkerk Holding BV

Stichting Beringer Hazewinkel bedankt!

Dankzij de bijdrage van Stichting Beringer Hazewinkel kunnen wij topsolisten aantrekken. Deze stichting geeft hiermee een impuls aan het verder verhogen van het niveau en de uitstraling van het NNO. Al een aantal seizoenen levert de stichting een bijdrage aan het contracteren van topsolisten. Stichting Beringer Hazewinkel verleent in Groningen en Drenthe financiële steun aan projecten van eigentijdse kunst met een bovenregionale uitstraling, die talentontwikkeling in de eigentijdse kunst bevorderen en die een bijdrage leveren aan de versterking van de culturele infrastructuur. De oprichters en naamgevers van de stichting zijn Rien Beringer en Ruurt Hazewinkel. Wij danken de stichting Beringer Hazewinkel voor hun bijdrage, zodat wij ook dit seizoen in staat zijn gesteld om beroemde solisten op het podium te hebben.

Sponsoren & partners

KPMG

NDC mediagroep

TRIP ADVOCATEN & NOTARISSEN

Hanzevast

ArboNed

arriva touring

arriva a DB company

LANDGOED Lauswolt

GasTerra

GRONINGEN SEAPORTS

HEEREDWINGER ADVIES
carrière- en organisatieontwikkeling

SPOT GRONINGEN

RUSSO ITALIA

Om de Noord HOTEL BRASSERIE SCHIERMONNIKOOG

TALENT PERFORMANCE

Rabobank

Rottinghuis

MODEPLEIN RINSMA SINDS 1888

Best Western

VRIJDAG

K&C expertisecentrum projectorganisatie kunst en cultuur

KUNSTKADE

zalsman groningen media

NHL STENDEN hogeschool

Hanzehogeschool Groningen University of Applied Sciences

Noorderpoort

ROC FRIESE POORT

D'DRIVE school voor creatieve industrie & pedagogisch werk

CLUB GUY&RONI

Leeuwarden Fryslân 2028

new publishers

Noord Nederlands Orkest
www.nno.nu
Postbus 818
9700 AV Groningen
info@nno.nu
+31 (0)50 3695800

Fotografie
Mariska de Groot
B-visuals
Marco Borggreve
Tess Janssen
Arjan Kremer
Nederlandse Reisopera